

ЗАСТОСУВАННЯ ІЗАТІЗОНУ В ПРАКТИЦІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Лозюк Л.В., Потопальський А.І., Шарій Т.І.

*НВО «Добродія», ІМБіГ НАНУ, ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок.,
м. Львів, Київ, Україна, dndki@scivp.lviv.ua*

Сучасні способи та технології ведення тваринництва потребують постійного підвищення якості лікувально-профілактичної роботи. Існуючі методи та засоби лікування і профілактики паталогії недосконалі, не завжди високоефективні, здебільшого діють лише на етіологічний фактор захворювань. Важливим моментом для ветеринарної практики є комплектність дії нових методів та засобів, широкий спектр їх терапевтичного впливу.

Препаратом такого типу є ізатизон, розроблений і запатентований к. б. н. Л.В.Лозюк, к. м. н. А.І. Потопальським. Ізатизон належить до групи не токсичних фармакологічних речовин. Канцерогенного, тератогенного, ембріотоксичного ефектів не встановлено. Відсутні кумулятивні властивості, не пригнічує кровотворення. Має широкий діапазон терапевтичного впливу за рахунок протівірусної, протизапальної (антигістамінної), бактеріостатичної, фунгістатичної, анальгезуючої, радіо- і кріопротекторної та імуномодуючої дії.

Вперше ізатизон було апробовано у птахівництві в 1978р. у Московській ветеринарній академії та Ленінградському НДІ хворіб птахів. Детальне вивчення ізатизону та його лікарських форм проводилось у ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок, інституті бджільництва (РФ), Білоцерківському державному аграрному університеті та ІМБіГ НАНУ. В даний час препарат зареєстрований, як протівірусний, протимікробний, протизапальний з широким спектром дії. Цікаві результати отримані В.Й. Іздепським, М.В. Рубленком та ін. щодо практичного використання ізатизону у

свиней, корів, кроликів.(Рекомендації...1997 р.)

Складність патогенезу запального процесу спонукає до застосування препаратів багатофакторної дії, одним з яких і є ізатізон. Він апробований нами на всіх видах с-г тварин, на собаках і кішках. При гнійних ранах, гнійно-некротичних виразках, після розтину абсцесів та флегмон і промивання їх розчинами антисептиків, препарат безпосередньо вводять у гнійні порожнини та нориці, або застосовують за допомогою пов'язок чи дренажів. При поверхневих ранах накладають змочену серветку, а при глибоких пошкодженнях у рані за допомогою провізорного (тимчасового) шва закріплюють марлевий чи губчастий дренаж, змочений ізатізоном. Пов'язку чи дренаж міняють через 24-48 годин. Уже через 1-2 доби значно зменшується набряк країв рани, вони стають рухомими. Посилюється виділення гнійно-некротичних мас, під якими з'являється рожева дрібно-зерниста грануляційна тканина.

Процес загноєння гнійних ран під впливом ізатізону супроводжується зменшенням ступеня інфікування. Дослідження свідчать про бактеріостатичні властивості ізатізону відносно *St. epidermidis*, та *E. coli*. Проте, нечутливі до нього *B. coagulans*.

Особливо показовим є використання препарату у свиней, великої рогатої худоби, овець.

Застосування ізатізону поряд із швидким та повноцінним очищенням ран забезпечує закриття дефекту ніжною грануляційною тканиною із еластичним новоутвореним колагеном. У зв'язку з цим раніше відбувається процес епітелізації, є можливість накладання вторинного глухого шва.

Розроблено глибоке та всебічне патогенетичне обґрунтування застосування ізатізону при гнійних артритах, які важко піддаються лікуванню і призводять до значних економічних збитків. Існуючі методи терапії цієї паталогії малоефективні у зв'язку з односторонністю їх дії - антимікробної чи антисептичної.

На ранніх стадіях захворювання у період серозно-фібринозної та фібринозної ексудації ізатізон застосовують місцево у вигляді змоченої

бинтової пов'язки, котру змінюють через 1-2 доби.. Нерідко застосування ізатізону призводить до одужання вже на ранніх стадіях запального процесу в суглобі.

При гнійному артриті поряд з хірургічним втручанням та промиванням суглоба антисептиками, ізатізон вводять у порожнину суглоба у вигляді насичено змочених марлевих дренажів.

Клінічний ефект ізатізону при остероартритах проявляється зниженням чи ліквідацією ознак гнійно-резорбтивної гарячки, зниженням регіонарного флєбіту і тромбофлєбіту. Некротичні тканини у порожнині суглоба легко відділяються і розріджуються, що свідчить про активацію протеолітичних реакцій в зоні патологічного вогнища.

Видужання тварин з гнійними артритамі при лікуванні із застосуванням ізатізону відмічається через 3-3,5 тижні, в той час, як при традиційних способах - через 1,5-2 місяці.

Характерним у лікувальному ефекті ізатізону при гнійно-некротичних процесах є швидке досягнення позитивного результату, зняття запального набряку, очищення уражених тканин від гнійно-некротичного дентриту за 4-5 діб з активним гранулюванням ранових поверхонь.

При розтягах, асептичних бурситах, тендовагінітах, артритах пов'язки з ізатізоном дають м'який знеболюючий та виражений протизапальний ефект, нормалізують крово- і лімфообіг у ділянці травми, нормалізують обмін речовин у колагенових структурах, чим попереджують хронізацію процесу, сприяють швидкому відновленню втраченої функції кінцівки.

Застосування при акушерсько-гінекологічній патології.

Ізатізон як препарат комплексної дії є перспективним і при акушерській і гінекологічній патології у великої рогатої худоби.

Найчастіше причиною неплідності тварин є різні клінічні форми ендометриту. За нашими даними у господарствах Київської області ендометрит реєструється у 10-72% корів.

Лікування цієї патології досить клопітке, трудомістке і не завжди ефективне.

Методика використання ізатізону при післяродових ендометритах полягає у наступному. Препарат у дозі 50 мл вводять у матку, при цьому за 10-15 хвилин до маніпуляції інтраабдомінально ін'єкують 10 мл 10%-ного розчину новокаїну. Повторне введення препаратів проводили через кожні 48 годин до видужання тварин. Широка апробація такого методу в господарствах Васильківського, Фастівського, Білоцерківського та Переяслав-Хмельницького районів Київської області показала, що тривалість лікування становить $6,7+0,3$ днів при кількості лікувальних процедур $3,5+0,1$. Загальноприйнятні засоби - АСД-2, іхтіол, фолікулін, естрофан, новокаїн - відповідно дають показники щодо тривалості лікування від $7,7+0,3$ до $9,5+0,5$ днів. Разом з клінічним поліпшенням стану тварин нормалізується еритро- і лейкоцитоз та функція ендокринних залоз.

Застосування ізатізону дозволяє досягти рівня заплідненості у перехворілих корів 93,5% при тривалості неплідності $26,5+5,2$ днів, тоді як традиційні методи мали відповідно показники 53,8 - 80% і 41-48 днів. Лікувальний ефект сумісного застосування ізатізону та інтраабдомінального введення новокаїну досягається за рахунок підвищення захисно-адаптивних реакцій організму, поліпшення крово- і лімфообігу у тканинах матки, нормалізації метаболічних процесів, що проявляється зниженням болючості, підвищенням скоротливої функції міометрію, посиленням виділення ексудату та прискоренням процесів інволюції матки.

Таким чином, ізатізон - це лікарська система, де всі інгредієнти є діючі, а кожен окремо спрямовано контролює той чи інші фактори запалення: надлишкову гідратацію, некроз, пригнічення інфекцій, больовий синдром, евакуацію та пригнічення інфекцій у першій фазі, стимулювання процесів регенерації у другій фазі запального процесу.